

غلامحسین حسن تاش - کارشناس ارشد حوزه انرژی

لزوم حمایت دستگاه حکمرانی از بخش خصوصی

اگر منظور نفت خام باشد باید توجه داشت که طبق سیاست‌های ابلاغی اصل ۴۴ قانون اساسی بخش خصوصی نمی‌تواند وارد استخراج و تولید نفت شود و لذا به نظر من صادرات نفت خام بوسیله بخش خصوصی هم معنا ندارد. البته بخش خصوصی داخلی می‌تواند در قالب قراردادهای بیع متقابل یا امثال آن در توسعه میدان‌های نفتی یا گازی مشارکت داشته باشد و اگر دولت و صنعت نفت همان تسهیلاتی را که در این رابطه برای شرکت‌های نفتی بین‌المللی فراهم می‌کنند برای بخش خصوصی داخلی هم فراهم کنند کفایت می‌کند.

اما در مورد فرآورده‌های نفتی مساله فرق می‌کند هم اکنون بسیاری از پالایشگاه‌ها و گذار شده‌اند و بخش خصوصی در زمینه صادرات مشتقات نفتی فعال است. اولین لازمه فعالیت قانون محور و بدون رانت بخش خصوصی در این زمینه، این است که دستگاه‌های دولتی مربوطه تبدیل به دستگاه‌های حکمرانی شوند و توانایی داشته باشند که سیاست‌گذاری و کنترل و نظارت و رگولاتوری بنمایند. برای روشن شدن موضوع عرض می‌کنم که هم اکنون پتروشیمی‌ها و گذار شده‌اند و طبق سیاست‌های مورد اشاره دولت و وزارت نفت اجازه ندارند که در این زمینه سرمایه‌گذاری کنند بنابراین اینک دیگر وجود شرکت ملی صنایع پتروشیمی که در گذشته سرمایه‌گذار دولتی و توسعه دهنده صنعت پتروشیمی بوده است معنا و مفهوم ندارد این شرکت باید منحل شود و تبدیل به یک سازمان یا یک معاونت در وزارت نفت بشود که وظیفه حکمرانی در صنعت پتروشیمی را بعهده بگیرد یعنی وظایفی که اشاره کردم. بخش خصوصی اگر تحت کنترل و نظارت و رگولاتوری نباشد همیشه احتمال این که به سوی رانت‌جویی

کشیده شود و منافع ملی را فدای منافع خصوصی بکند وجود دارد، یک دولت حکمران است که باید این را کنترل کند. در مورد بخش پالایش و پخش هم همین مساله وجود دارد. وقتی که بخش خصوصی در چارچوب سیاست‌های تعیین شده و مقررات تنظیم شده حرکت می‌کند و ضوابط و استانداردها را رعایت می‌کند آنگاه دستگاه حکمرانی می‌تواند در همین مسیر آن را حمایت کند اما وقتی دستگاه‌های مربوطه دولتی هنوز در آن تفکرات قدیم خود گیر کرده‌اند و گرایش به تصدی‌گری دارند و فاقد دانش حکمرانی هستند اغلب بخش خصوصی را رقیب خود می‌دانند و برخورد مثبتی با آن ندارند. بنابراین حرف من این است که بدون یک تحول ساختاری در دولت یا حداقل بخش‌های دولتی مورد نظر شما، یک حمایت سازنده و درست شکل نخواهد گرفت.